

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
švietimo ir mokslo ministro
2002 m. spalio 25 d. įsakymu Nr.1782

**MOKYKLŲ BIBLIOTEKININKŲ
KOMPIUTERINIO RAŠTINGUMO STANDARTAS**

Parengė: E. Banionytė, N. Kriščiūnienė, E. Linkevičiūtė, A. Miežinienė, A. Otas, E. Sederevičiūtė,
A. Žandaris

1. BENDRASIS APIBŪDINIMAS

Mokyklų bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo standartas (toliau – Standartas) apibrėžia kompetenciją, būtiną mokyklų bibliotekininkams ir taikantiems informacijos ir komunikacijos technologiją (toliau – IKT) skaitytojams aptarnauti bei moksleivių informacinių gebėjimų papildomajam ugdymui.

Mokyklos bibliotekininkas privalo:

- žinoti nacionalinę informacinės visuomenės plėtros koncepciją,
- žinoti mokyklos bibliotekos reikšmę kuriant informacinę visuomenę Lietuvoje,
- suprasti IKT taikymo mokymui socialinius ir etinius ypatumus,
- žinoti (ir gebėti taikyti) pagrindines IKT integravimo į ugdymą galimybes, gebėti taikyti IKT mokyklos bibliotekos veikloje,
- turėti pedagogų kompiuterinio raštingumo standarte numatytą kvalifikaciją.

Standartas suderintas su Lietuvos švietimo koncepcija, Lietuvos Respublikos švietimo ir Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo, Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymais, Mokyklos bibliotekos koncepcija, Pedagogų rengimo nuostatais ir kvalifikaciniais reikalavimais, Informacijos ir komunikacijos technologijos diegimo Lietuvos švietime strategija ir Lietuvos nacionalinės informacinės visuomenės plėtros koncepcijos nuostatais. Standartas suderintas su Pedagogų kompiuterinio raštingumo standartu.

Standartas remiasi:

1. IKT diegimo Lietuvos švietime strategija, kurioje yra apibrėžtas mokyklos bibliotekininko kaip ugdymo specialisto vaidmuo.
2. Informacijos ir komunikacijos technologijos taikymo švietime samprata; mokyklos bibliotekos koncepcija, jos kaip mokyklos kaitos katalizatoriaus nuostatomis.
3. Pedagogų kompiuterinio raštingumo standartu – jis papildo šį standartą reikalavimais, būtiniais mokyklos bibliotekininkui.
4. Europos kompiuterių vartotojo pažymėjimo programa (*European Computer Driving License*, toliau tekste - ECDL).

Standarte vartojamas terminas „kompiuterinis raštingumas“ suprantamas plačiąja prasme: jis apima ne tik mokėjimą dirbti kompiuteriu, bet ir gebėjimus taikyti IKT informacijos paieškai, kaupimui bei apdorojimui.

Standartas peržiūrimas įvykus kokybiniais ir kiekybiniais informacijos ir komunikacijos technologijos raidos pokyčiams ar iš esmės pasikeitus mokyklų bei jų bibliotekų kompiuterizavimo lygiui.

Realizuojant šio Standarto reikalavimus, nustatoma minimali, ne mažesnė nei 80 val. (2 studijų kreditai), mokymo (kvalifikacijos tobulinimo) programos apimtis, iš kurių ne mažiau kaip 40 proc. skiriama savarankiškam darbui ir ne mažiau kaip 1/3 Programos – Standarto technologinės dalies temoms.

2. REIKALAVIMAI KOMPETENCIJAI

Standarto objektas – mokyklos bibliotekininko kompetencija informacijos ir komunikacijos technologijos srityje.

1. Mokyklos bibliotekininkas turi mokėti ir gebėti:
 - a. dirbti su bibliotekoms reikalinga programine įranga, parengti ją darbui;
 - b. naudotis kompiuteriniais informacijos ištekliais;
 - c. kvalifikuotai naudotis interneto paslaugomis;

- d. naudoti elektroniniais leidiniais (knygomis, žurnalais, žodynais, enciklopedijomis ir t. t.);
- e. naudoti IKT kasdieniame bibliotekos darbe;
- f. sistemingai ugdyti savo ir mokyklos bendruomenės informacinę kultūrą.

2. Tobulindamas profesinę kompetenciją bei skleisdamas profesinę patirtį, bibliotekininkas turi žinoti:

- a. profesinės kompetencijos tobulinimo, naudojant IKT, būdus;
- b. mokyklų bibliotekų modernizavimo strategiją, suvokti kompiuterizuotos, elektroninės bei virtualios bibliotekos esmę;
- c. valstybės informacijos išteklius, valstybės informacines sistemas (Savivaldybių, LIBIS, LABT kt.), valstybės registrus, kadastrus ir klasifikatorius, geoinformacijos sistemas, kompiuterinius katalogus;
- d. bibliografinės informacijos kūrimo bei sklaidos internete formas bei standartus, suvokti šios veiklos svarbą;
- e. elektroninių bei interneto leidinių naudojimo ypatybes, citavimo ir aprašo standartus.

3. KOMPETENCIJOS UGDYMO PROGRAMA

Studijų objektas	Studijų tikslai
<i>Technologinė dalis</i>	
1. Internetas ir kiti kompiuterinių tinklų ištekliai bei paslaugos	
	1.1. Gebėti kvalifikuotai ieškoti informacijos internete, formuluoti tiksliai užklausas paieškos sistemoms pagal skaitytojų užklausas
	1.2. Žinoti bei gebėti naudoti kompiuterinių tinklų (internetu, intranetu ir ekstranetu) informacijos išteklius
	1.3. Gebėti tvarkytis kompiuterio darbo aplinkoje
	1.4. Gebėti rengti kompiuterinius dokumentus ir tinklapius
	1.5. Mokėti naudoti elektroninį paštą, FTP paslaugas; turėti bibliotekos elektroninio pašto dėžutę
	1.6. Išmanyti mokyklos bibliotekos darbo kompiuterinių tinklų aplinkoje ypatybes. Mokėti naudoti kompiuterių tinkle veikiančiomis bibliotekinėmis sistemomis
2. Duomenų bazės	
	2.1. Gebėti naudoti universaliomis duomenų bazių programomis
	2.2. Gebėti pildyti esamas bibliografines duomenų bazes
	2.3. Gebėti formuluoti ir tikslinti užklausas duomenų bazėms
	2.4. Gebėti rikiuoti atrinktus duomenis pagal duotus kriterijus
	2.5. Žinoti bibliografines duomenų bazes, katalogus ir kitus svarbius informacijos šaltinius, prieinamus internetu bei kitais tinklais, mokėti formuluoti užklausas jiems
	2.6. Žinoti pagrindines duomenų bazių rūšis
	2.7. Žinoti UNIMARC formatą bei pagrindines jo savybes, mokėti jį taikyti aprašant dokumentus
3. Informacijos bei duomenų apsaugos teisiniai aspektai	
	3.1. Žinoti pagrindinius informacijos apsaugos, autorių teisių bei intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymus
	3.2. Žinoti duomenų bazių naudojimo teisinius aspektus
	3.3. Žinoti atsisiunčiamas iš interneto, pateikiamas prie periodinės

	spaudos leidinių bei knygų programinės įrangos teisinį statusą
<i>Edukologinė dalis</i>	
4. Palanki informacinė mokymosi aplinka mokykloje	
	4.1. Gebėti integruoti mokyklos bibliotekos veiklą į ugdymo procesą
	4.2. Mokėti parengti pateiktis ir gebėti jas taikyti savo veikloje
	4.3. Žinoti pagrindinių ugdymui naudojamų kompiuterinių programų tipus, kaupti ir tvarkyti jas bibliotekoje
	4.4. Žinoti kompiuterinių apklausų ypatumus ir mokėti tai taikyti optimizuojant bibliotekos veiklą, nagrinėjant skaitytojų poreikius
	4.5. Konsultuoti skaitytojus informacijos paieškos, darbo kompiuteriu ir kita bibliotekoje esančia technika klausimais
5. Mokyklos bibliotekos tobulinimas IKT pagrindu	
	5.1. Gerinti ir spartinti mokyklos bibliotekos vartotojų aptarnavimą
	5.2. Gebėti integruotai kaupti, tvarkyti bei naudoti tradicinius ir kompiuterinius informacijos išteklius
	5.3. Gebėti rengti bibliotekos kompiuterizavimo projektus
	5.4. Įvaldyti kompiuterines informacijos kaupimo, apdorojimo, paieškos formas ir metodus
6. Pedagogų ir moksleivių informacinės kultūros ugdymas	
	6.1. Žinoti Lietuvos moksleivių visuotinio kompiuterinio raštingumo standarto reikalavimus
	6.2. Žinoti, suprasti ir mokėti taikyti informacinių gebėjimų ugdymo (informacinių problemų sprendimo) modelius
	6.3. Kurti mokykloje pedagogų ir moksleivių informacinio raštingumo sistemą, ugdyti jų informacinius gebėjimus ir įgūdžius naudojant IKT
	6.4. Informuoti pedagogus apie ugdymo procese naudojamas bei bibliotekoje turimas bendrosios paskirties bei dalykines mokomąsias kompiuterines programas
	6.5. Žinoti pagrindines edukacinės informacijos kūrimo bei sklaidos internete formas bei šios veiklos svarbą